

Fortsatt moro på Kongsberg

Av Svein Gommerud

«En Guds gave til Danmark og Norge som kongen hadde en gudegitt fullmakt til å forvalte». Dette ble uttalt av Kristian IV ved sølvfunnet på Kongsberg i 1623. Guiden på Bergverksmuseet fortalte om historie og om bergverk for lyttende tilhørere fra Steinklubben som hadde møtt opp i den gamle smeltehytta på Bergverksmuseet denne fine lørdagen.

Vi fikk høre om velstand og om trange tider som kom og gikk i takt med funnene av sølv, om sølvsmedkunsten i Telemark og Setesdal som ble mulig gjort ved smugling av sølv ut fra Sølvverket.

Vi fikk en grundig gjennomgang av den tekniske siden ved bergverket. Begrep som fyrstoll og stank av tungspat skulle vi få nærmere anskueliggjort og erfare senere på dagen.

Høydepunktet kom da vi ble vist inn i skattekammeret som rommet fantastiske stuffer med sølv i forskjellige former og sammensetninger. Lars karakteriserte denne samlingen som verdens beste sølvsamling som stod høyt på ønskelista å få se for mineral-samlere fra hele verden. Vi fikk en ide om hvordan sølv så ut i sin naturlige form, noe vi kanskje kunne få nytte av senere på dagen. Vi ble advart om ikke å skru forventningene for høyt. For ikke å komme helt tomhendt hjem, kunne man vurdere å kjøpe små sølvstuffer til en rimelig pris, fra bl.a. Vinoren, på steinmessa som holdt til i Bergverks-museets underetasje.

Tiden fram til kl. 13.00 ble brukt til fordypelse i mineraler og edelstener på steinmessa. Det vanket en del gratis mineralstuffer for Steinklubbens medlemmer som de kunne velge fra "rotekasser" hos enkelte utstillere.

I strålende sol utenfor Bergverksmuseet orienterte Lars om turen til gravene på Vinoren. Stedet vi skulle kjøre til hadde

parkeringsplass til fire biler, det ble talt opp hele 23 biler! Vi fulgte kjentmann, Per Nærbø, i kolonne oppover Lågendalen. Før skogsveien ble endel biler parkert ved riksveien, og Steinklubbens medlemmer ble fraktet videre i færrest mulig antall biler.

Vi hadde vel en halv times fottur opp åsen til gruvetippene fra Klausstollen. Kjentmannen orienterte om "De Numedalske Gruver" og om tidligere omfattende virksomhet på stedet. På veien opp ble vi vist en fyrstoll; en gruvegang som var laget ved å tenne bål inntil fjellet. 30 cm. gruvegang tok en måneds arbeid!

Vel framme på gruvetippene orienterte kjentmannen om hva man skulle se etter for å finne sølv. Speselt i forbindelse med kalkspatårer og i snittflater til annen bergart. Det var også å finne i forbindelse med tungspat (barytt) som luktet ille når den ble utsatt for slag. Var man heldig å finne kalkspat med sølv, kunne man få fram stuffer med trådsølv ved å legge kalkspaten i sterk eddik eller svak saltsyre. Eksemplere på sølv funnet på stedet ble vist, og selv med hyppige besøk på tippshaugen skulle det være mulig å finne sølv, noe som viste seg å holde stikk. Iveren var stor og etter hektisk aktivitet i tippshaugen var det flere som fant sølv. De familiene som ikke var så heldige, fikk utdelt et eksemplar hver til minne om en spennende og begivenhetsrik mineraltur i et nydelig høstvær. Faglig leder på turen var Lars O. Kvamsdal.